

Mosadik dobil pooblastila tudi v senatu

Perzijski zunanji minister o novih zakonskih osnutkih — Turška opozorila na nevarnost sovjetskega vpliva na Perzijo

Teheran, 11. avgusta (AFP): Perzijski senat je sprejel sinoči s 26 : 4 glasovi zakon, s katerim dobi predsednik vlade Mosadik izredna pooblastila. Na temelju teh pooblastil, ki jih je meddržil odobril že pred tednom dni, bo lahko Mosadik vladal šest mesecev in uveljavljal odločbe brez sodelovanja parlamenta.

Senat se je izjavil za izredna pooblastila, potem ko je predsednik vlade sporočil, da umika svoj prejšnji predlog o podaljšanju obdobja stanja v Teheranu. Mosadik je sprejel ta sklep po sestanku, ki ga je imel snoči z delegacijo parlamentarne skupščine nacionalne fronte.

Perzijski tisk je danes z zadovoljstvom sprejel vest o ukinitvi obdobja stanja v Teheranu. Casopisi so mnenja, da je ukinitve obdobja stanja politična zmaga pristavev Kašanija nad Mosadikovimi pristavi. Ta zmaga je že druga politična zmaga po nedavni izvolitvi Kašanija za predsednika medžila. Casopisi prav tako opozarjajo, da je ob tej priložnosti deset članov medžila, ki so pristajali Mosadiku, glasovalo proti Kašaniju.

Perzijski finančni minister Kazemi je govoril sinoči v senatu o nekaterih novih zakonskih osnutkih, ki jih pripravljala vlada. Izjavil je, da je vlada mnenja, da je nujno potrebna

V dobro obveščenih krogih v Washingtonu poudarjajo, da bo ameriška vlada zahtevala od Vel. Britanije, naj v temelu spremeni svojo politiko nasproti Teheranu. V teh krogih pripominjajo, da je prišlo ob izmenjavi mnenj o tem med Londonom in Washingtonom do sklepa, da je mogoče preprečiti intrigo kominformovcev, če se okrepijo Mosadikovi položaji. To pa je mogoče doseči le, če Vel. Britanija ukine gospodarsko blokado Perzije in ji omogoči, da trguje s svojim petrolejem v inozemstvu.

Zahteva ameriških industrijcev

Rio de Janeiro, 11. avgusta (Tanjug): Zveza ameriških industrijcev (NAM) je nastopila proti posojilu ZDA južnoameriškim državam ter hkrati zahtevala ugodnejše pogoje za investicije zasebnega kapitala v južnoameriških državah. NAM zahteva po načrtu, ki ga je predložil vladi ZDA in vladam Južne Amerike, naj bi ukrenili vse potrebno, da bi se povečale zasebne investicije, in da se država ne bi v tolikšni meri vmešavala v industrijo, trgovino in v bančne posle. Vrh tega zahteva, naj bi omejili ne le posojila vladi ZDA vladam južnoameriških držav za njihov gospodarski napredek, temveč tudi posojila zasebnim podjetjem, če ne gre za povečanje proizvodnje strateških surovin.

Italijanska trgovinska bilanca

Rim, 11. avgusta (Tanjug). V rimskih finančnih krogih pričakujejo, da bi zaradi omejitve uvoza v Vel. Britanijo in Francijo mogla Italija v trgovinski plačilni bilanci postati pasivna do evropske plačilne unije, do katere je za sedaj še vedno zelo aktivna.

V trgovinski izmenjavi z ZDA oziroma z dolarskim področjem je Italija stalno pasivna in edini način, da se ta odnos izboljša, je po mnenju rimskega tiska, da ZDA nudijo pomoč 200 milijonov dolarjev. Med razgovori so predstavniki uprave za vzajemno varnost (MSA) sporočili italijanski vladi, da bo poravnala deficit italijanske trgovinske bilance samo v znesku 70 milijonov dolarjev, medtem ko bi morala ostanek 130 milijonov dolarjev Italija poravnati tako, da dobi naročila v ZDA. Ta drugi vir, trdijo finančni krogi, sploh ni siguran, ker je odvisen od dobav surovin in drugih okoliščin. Pomoči, ki bi jo Italija mogla dobiti za oborožitev, sploh ni mogoče upoštevati za denarne transakcije in zmanjšanje trgovinskega deficita, piše današnji »Messaggero«, ker gre izključno za orožje, izdelano v ZDA, za katerega vzdrževanje bo morala Italija razen drugega trošiti tudi devize v inozemstvu.

Stavka vojnih invalidov v Rimu

Rim, 11. avgusta (Tanjug). Približno 300 vojnih invalidov je stavkalo tri dni na svojem sedežu v Rimu. Policijske sile so obklopile zgradbo, ki je v središču mesta, in niso dovolile nikomur pristopa. Vojni invalidi so zahtevali zvišanje pokojnin.

Kritika Bevana

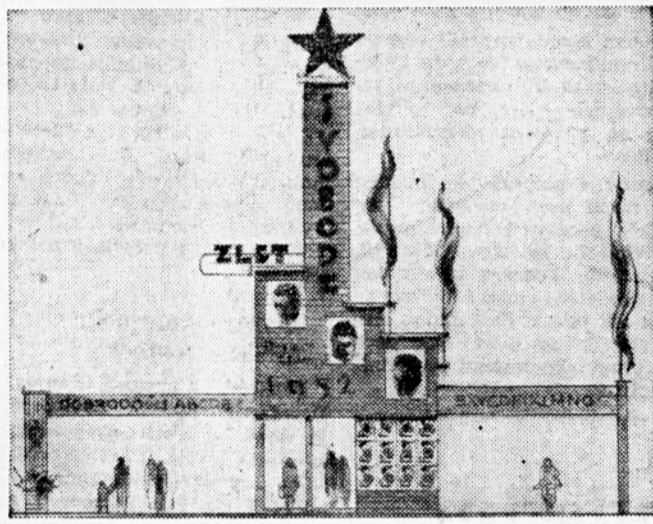
London, 11. avgusta (Reuter). Današnji »Times« piše, da se v vodstvu laburistične stranke občuti vidna sprememba nasproti Bevnu in njegovim pristavem. V članku je rečeno, da so trije bivši laburistični ministri v svojih govorih kritizirali Bevna v zvezi z vprašanjem lojalnosti do stranke, ne pa zaradi neskladja z njegovo politikom. Sklicevanje na lojalnost stranki pa, kakor poudarja list, kaže na resne nespornosti, ki obstajajo v strankinih vrstah glede vodstva njene politike.

Ameriški list o Atlantskem paktu

Washington, 11. avgusta. — Mnogi ameriški časniki grajajo znižanje ameriške pomoči tujim državam in zahtevajo revizijo celotnega programa Atlantskega pakta. »New Herald Tribune« predlaga, naj bi prizadete sile proučile ta položaj, da bi našle izhod iz sedanje zagate. Večina časnikov izraža v komentarjih o sestanku sveta pacifiškega pakta v Honolulu upanje, da bodo ustanovili obrambno organizacijo, v katero bi bile vključene tudi druge države ob Tišem oceanu. Posamezni časniki hkrati grajajo, da so se sestanka na Havajih udeležile samo tri države. »New York Times« in »New York Herald« pa sodita, da bi bilo za sedaj še prerano razširiti ta trojni pakt tudi na druge države.

Boji na Koreji

Tokio, 11. avgusta (UP). Kitajsko-severnokorejske enote so na osrednjem korejskem bojišču silovito napadle položaje Združenega poveljstva, vendar brez uspeha. Vzhodno od Pan Mun Joma so kitajsko-severnokorejske sile zavzele hrib, ki je petkrat prešel iz rok v roke. V zračnih spopadih je bilo sestreljeno letalo tipa »Mig 15«, štiri letala pa so bila poškodovana. Hkrati sta bili poškodovani dve letali Združenega poveljstva. Po sporočilu Združenega poveljstva je bilo v zračnih spopadih do začetka avgusta uničenih 24 kitajskih in severnokorejskih letal, 25 pa je bilo poškodovanih.

Osnetek enega izmed 17 slavolokov, ki bodo krasili zletišče. Slavoloke pripravljajo tudi na vseh dohodih in trboveljski okraj, tako, da jih bo vseh skupaj okoli 38.

PRED PROSLAVO DESETLETNICE USTANOVITVE DOLOMITskega ODREDA

Na Toškem čelu bo zagorela električna luč

V nedeljo 17. t. m. bo pri »Prevozniku« nad Podutikom ob poti na Toško čelo proslava 10. obletnice ustanovitve Dolomitskega odreda, ki je v letu 1942 in tudi kasneje operiral v neposredni bližini Ljubljane in držal v svoji oblasti vse do znane »taljansko-nemško-belo-gardiščne ofenzive« v mesecu marcu leta 1943 prvo osvobodjeno ozemlje, na katerem so se tedaj zadrževali tudi CK KPS, Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije ter Glavni štab NOV in PO Slovenije. Eno izmed središč tedanje osvobodjene ozemlja in kraj, kjer so se borci Dolomitskega odreda pogosto zadrževali ter vedno našli gostoljubno zatočišče, je bilo Toško čelo, ki ga je okupator zato v svoji besni ofenzivi leta 1943 tudi do tal požgal iz izjemno nekaterih hiš. Zato so si borci in aktivisti Dolomitskega odreda za svojo proslavo izbrali prav ta kraj, kamor spada tudi znana partizanska domačija »Prevoznika«, čeprav je bliže Podutiku kakor pa ostalemu Toškemu čelu.

Toda borci in aktivisti Dolomitskega odreda ne mislijo proslavo obkrožiti zgolj s proslavo samo, temveč pripravljajo Toškemu čelu tudi prijetno presenečenje. Toško čelo je sicer že dlje časa obnovljeno, vendar pa je še vedno brez elektrike in prav nalogo, da bodo v okviru svoje proslave na Toško čelo speljali električni tok, so borci Dolomitskega odreda pravezeli nase iz hvalečnosti za gostoljubnost, ki so jo uživali v tem kraju v najtežjih časih.

Egiptovski general Mohamed Nagib

PRED ZLETOM »SVOBODE« V TRBOVLJAH

Idrijski rudarji bodo poslali na zlet tudi svoje stare prosvetarje

Ze v mesecu maju so nas obiskali trije tovaršji člani pravljalnega zletnega odbora iz Trbovelj, in nas povabili na zlet. Nekaj dni po tem obisku, to je 18. maja t. l., je bil nato ob navzočnosti člana CK KPS tov. Ivana Regenta ustanovni občni zbor našega delavskega kulturno-prosvetnega društva »Svoboda«, v katerega je že nekaj dni pred tem pristopila pretežna večina rudarjev in delavcev ostalih podjetij, kakor tudi uslužbenec vseh strok. Na dnevnem redu ustanovnega občnega zbora naše nove »Svobode« je bila med drugim tudi posebna točka o zletu delavskih društev »Svoboda« v Trbovljah, pri čemer nam je tov. Regent obrazložil pomen tega zleta, na katerem se bodo med deset tisoči delovnega ljudstva prikrat po zmagi srečali tudi vsi tisti ki so že v letu 1935 na zletu v Celju pregledali svoje sile in premerili svoje moči, s katerimi so zadalj takrat velik strah tlačiteljem delavskega razreda. Na koncu debate je bil takrat sprejet soglasni sklep, da se zleta v Trbovljah udeležimo v čim večjem številu, takoj za-

tem pa se je začela z vso vne mo žebati rudarska godba na pihala, v kateri so sami rudarji, kakor tudi naš pevski zbor. Idrijsko rudarsko središče je začelo oratj ledino na kulturno-prosvetnem polju že l. 1910 z ustanovitvijo »Mladinske zveze rudarjev« in leta 1911 z ustanovitvijo svojega delavskega pevskega društva »Svoboda«. Obe ustanovi sta v polni meri izvršili svojo dolžnost in svoje poslanstvo: razširjali sta kulturo in prosveto s svojimi nastopi in s knjižnico, v glavnem pa s diskusijskimi večerji, dokler ni vsega tega v letu 1925 zatrl fašistični okupator. Vse prireditve teh dveh društev so bile podane z namenom, dati s tem delavstvu izobrazbo, zaradi česar je bil številten tudi obisk na njih. Idrijskim rudarjem in ostalim prebivalcem Idrije so se te prireditve vsa delo in srca tako močno, da še danes o njih pripovedujejo.

Ustanovljena je četrta »Svoboda« v Trbovljah

V četrtek, dne 7. tega meseca je bil v Delavskem domu v Trbovljah ustanovni občni zbor delavskega kulturnega društva Svoboda—center. Poleg Svobode—Dobrna, Svobode—Trbovlje II in Svobode—Retje je s tem tudi središče Trbovelj dobilo svoje delavsko kulturno društvo Svoboda in to je zdaj že četrta Svoboda, ki bo delovala na področju rudarskih Trbovelj.

Ustanovnemu občnemu zboru Svobode—center je prisostvovalo okoli 250 ljudi. Do zdaj pa je podpisanih že okrog 420 pristopnih izjav, in sicer okoli 200 s strani članov prejšnjih delavskih društev, ki so pristopili k novemu društvu, nad 200 pa je že novih članov, ki preje niso bili vključeni v nobenem delavskem kulturnem društvu. K Svobodi—center je v celoti pristopilo prejšnje mestno gledališče, pevski zbor »Zarja«, pevski zbor »Slavček« in delavska godba. Vsa ta društva so bila prej ozka in sama vase zaprta društva, ki so mladini bolj ali manj zapirala vrata in so zato imela le ozek krog članstva.

Značilnosti novega pokojniškega sistema

V naših nedeljskih številki se nam je pod gornjim naslovom vrnila neljubna pomota. Pri navedbi pokojniških osnov smo napačno objavili, da znaša najvišja osnova za kvalificiranje delavce din 8.000. Pravilno je 8.800 din.

V četrti koloni, v četrti vrsti od spodaj šteto beri pravilno »obravnava« namesto obratovanja.

V članku je bila pomotoma tudi izpuščena razvrstitev višjih uslužbenecv in podjetnih v pokojniških razrede, kar tu popravljamo:

»Uslužbenec z višjo strokovno izobrazbo se razvrstijo v IX. do VI. razred.«

Ne po naši krivdi pa je izostala pasus, ki govori o pravici do pokojnine naših žrtcev v borbi za narodno in socialno osvoboditev, katerega v naslednjem navajamo:

»Osebam, ki so postale nesposobne za delo zaradi bolezni, ran ali poškodb, ki so jih pred 15. majem 1945 zadobile v borbi z reakcionarnimi ali protiljudskimi režimi, se prizna invalidska pokojnina, če so le dosegle minimalni pokojniški staž, čeprav po osvoboditvi niso bile več zaposlene. Družinska pokojnina se pod istimi pogoji prizna svojcem oseb, ki so bile ubite brez ali na podlagi sodbe ali pa če so umrle na posledica udeležbe v boju s protiljudskimi režimi. S tem je popravljena krivica tistim, ki zaradi sodelovanja v revolucionarnem delavskem pokretu u in v nacionalnem boju niso imeli možnosti, pridobiti si po prejšnjih predpisih pravico do pokojnine.«

Oblast evropske premogovne in jeklarske skupnosti

noče biti tekmeč Vel. Britanije na tržiščih — Kmalu bo ustanovljeno svobodno tržišče za 155 milijonov potrošnikov

Luxemburg, 11. avg. (Reuter): Devet članov novoustanovljene visoke oblasti Schumanovega načrta — evropske premogovne in jeklarske skupnosti se bo danes posvetilo svojemu delu.

Prikrvat v zgodovini Evrope bodo predstavniki 6 zahodnoevropskih držav prisegli evropskemu parlamentu namesto svojim nacionalnim vladam Franciji, Zah. Nemčiji, Italiji, Holandski, Belgiji in Luxemburgu. Devet funkcionarjev visoke oblasti (2 Francoza, 2 Nemca, 2 Belgijca, Italijan, Nizozemec in Luxemburžan) je neposredno odgovornih samo skupščini 6 držav, članic visoke oblasti.

Predsednik visoke oblasti in francoski predstavnik Monet je ob tej priložnosti dejal, da bo visoka oblast začela v kratkem neposredne razgovore z britansko vlado, da bi bil uresničen namen britanske vlade za vzpostavitev najtesnejših stikov s premogovno in jeklarsko skupnostjo. Monet je poudaril, ga želi dejansko sodelovanje med evropsko jeklarsko in premo-

Glasovi o spremembah v vladi Grčije

Atene, 11. avgusta (Tanjug). Kakor poroča agencija France Presse, je predsednik grške vlade Plastiras, kakor kaže, sklenil izvršiti rekonstrukcijo svoje vlade. Predsednik Plastiras se je večerj vrnil z dvomesnečnega zdravljenja v Franciji in je danes že stopil v stik z voditelji dveh vladnih strank zaradi proučevanja političnega položaja. Opozicijski tisk zahteva v svoji kampanji od suverena odstop vlade in sestavo časne vlade, katere naloga bi bila, da v ustavnem roku 45 dni organizira volitve.

Svet Atlantskega pakta zahteva pojasnila

Pariz, 11. avgusta (UP). Svet organizacije Atlantskega pakta je zahteval od Vel. Britanije in Francije, da se do 20. avgusta dokončno izjavita, ali nameravata zmanjšati svoje načrte o izgradnji svoje obrambe ali ne. Če je namen, da bosta gradili svojo obrambo bolj počasi, zahteva svet organizacije konkretne podatke o zmanjšanju prej določenih načrtov. Datum 20. avgust je določen kot skrajni rok za odgovor, da bi bil položaj jasen do 28. avgusta, ko bo sestanek sveta Atlantskega pakta.

RAZVOJ DOGODKOV EGIPTU IN PERZIJU

„Stara“ in „mlada“ garda v boju za oblast v muslimanskem svetu

Cloveku, ki s količarko zadržanja spremlja dogodke na Srednjem vzhodu, se sama po sebi vsiljuje primerjava med razvojem zadnjih dogodkov v Egiptu in Perziji. Zunanji vplivi na obe državi gotovo niso povsem enaki, vendar pa je notranja družbeno-gospodarska problematika ob Nitu in ob Perzijskem zalivu zelo podobna in kaže, da se na Srednjem vzhodu z ostrino pojavljajo vprašanja, od rešitve katerih je slej ko prej odvisen nadaljnji razvoj vsega Srednjega vzhoda. Če pogledamo naprej na Egipt, kjer je vojaški udar spravil na površje generala Nagiba in prisilil kralja Faruka, da se je odrekel prestolu, lahko brž ugotovimo, da to prevrat ne nosi pečata revolucionarnosti, kar izjavlja sam general Nagib pred egiptovsko javnostjo in pred angleškim poslanikom, češ da ni revolucionar. Državno-družbeni sistem ostaja docela isti kot neka vzhodnjaška oblika ustavnemona rarije. Edino, kar je upraviteljsko, so odpravljene fevdalni naslovi »paša« in »beja«, kraljevo sliko pa je general

dobi od vojske. Prav zaradi tega pa Maherjeva vlada ne daje vtisa trajnosti.

Tri organizirane sile v Egiptu

Po odpravi vpliva, ki ga je imel dvor, je treba v Egiptu računati s tremi organiziranimi silami: z vojsko, ki sedaj dejansko nadzira položaj, z nacionalistično stranko Wafd in s »Muslimansko bratovščino«. Ko je general Nagib izvedel svojo državni udar, so tako prvaki wafdistične stranke kot poglavarji »Muslimanske bratovščine« pohiteli s čestitkami, toda general Nagib doslej ni pokazal posebne naklonjenosti ne za Nahasa, voditelja wafdistov, ne za Narebija, voditelja »muslimanskih bratov«. Wafdisti so brž hoteli priti zopet do veljave, sklicujoč se predvsem na ustavo, po kateri bi smel le parlament sprejeti kraljevo odpoved prestolu in imenovati regentski svet. Ker pa je bil parlament že prej razpuščen, bi to pomenilo, naj se parlament znova sestane. S tem pa bi bil wafdistom zagotovljen vpliv na vodstvo državnih poslov, kajti med poslanci so imeli izrazito večino. Pred temi zahtevami wafdi-

stov pa general Nagib ni popustil.

Toda izvajanje boja proti korupciji, ki so ga začeli puritanci v oficirskem zboru, grozi, da bo zanetilo razdor v wafdistični stranki, kajti »iščitenje« bi slej ko prej prizadelo staro gardo wafdistov — predvsem fevdalno gospodo, med katero štejejo tudi generalnega sekretarja stranke Serag el Dina, ki velja za izredno bogatega človeka, in tudi bivšega zunanjega ministra Sa-

lah el Dina. Novi program wafdistične stranke sicer govori o reformah, a bore malo o boju proti korupciji in čiščenju egiptovskega Avgijevega hleva.

Gospodarsko vprašanje — vzrok za razcep med »starimi« in »mladimi«

Tudi v gospodarskih vprašanjih kaže, da mora priti do spora med mladimi in »starimi«. Oficirski zbor se sestoji večinoma iz ljudi, ki so prišli iz srednjih slojev in so usmerjeni proti »starim«, ki so si na razne, večinoma spekulativne načine, pridobili bogastvo. Primer z bombažem karakterizira to »gospodarsko vprašanje«. Država je namreč pri veleposelitvi kupila bombaž, za kar je plačala višje cene, kot veljajo na svetovnem tržišču. Prijatelji in člani wafdistične stranke so sodelovali pri tej veliki kupčiji, ki pa je značilna za koruptivno vodenje državnih finančnih poslov. Manj znana je moč in vpliv »Muslimanske bratovščine«, ki so jo doslej imeli za tesno povezano z Wafdom. Toda rivaliteta med obema skupinama se je pojavila, ko je »bratovščina« začela pridobivati mladino iz Wafda za svoje radikalnejše nazore. Poznavalci so mnenja, da

»muslimanski bratje« bližji idejam generala Nagiba kot pa levo krilo wafdistične stranke. Manifest »Muslimanske bratovščine« je bil v prvi vrsti naslovljen na kmete in delavce; čeprav je v tej levantinski ideološko-politični zmedzi težko opredeliti pravo bistvo te organizacije, kaže ta manifest zanimivo sliko, ker se poleg zagovarjanja principov Islama in povzdigovanja puritanske morale, zavzema za kaznovanje vseh, ki se niso borili proti slabim kraljevskim režimom (torej tudi proti wafdističnim ministrom!), obenem pa demagoško zahteva stanovanja in obdobje za rezeve, omejitve obsega veleposelitev v korist kmetov, torej nekako omejeno agrarno reformo, in obvezno sodelovanje delavcev v sindikatih, ki naj se borijo za zboljšanje mezd.

»Muslimanski bratje« in »islamska demokracija«

Voditelj »muslimanskih bratov« Narebi zagovarja ta svoj program s precejšno ostrino in pravi, da ne gre vse težave preteklosti naprtili zgolj Farukovemu dvoru in njegovi okoličini, ostale grehe pa pustiti nezakazovane. Narebi meni, da je treba položiti temelje »islamski demo-

kraciji«. Kaj naj bi ta novi pojem o »islamski demokraciji« dejansko pomenil, je težko razumeti, posebno ker vemo iz zgodovine, da je Islam vse doslej omogočal in podpiral nastanek despotij.

Kakšni so bili zunanji vplivi na prevrat v Egiptu, je še vedno težko opredeliti. Dejstvo pa je, da se zahodne velesile danes zelo zanimajo za odnos Nagibove vojaške diktature v Egiptu do načrtov Zahoda, predvsem kar se tiče snovanja obrambnega sistema na Srednjem vzhodu. Baje Ali Maher kaže veliko več razumevanja za sodelovanje z zahodnimi veleilami kot pa kateri koli wafdistični politik. Težkoča za sporazum — v glavnem z Veliko Britanijo pa ostaja še vedno pri vprašanju Sudana. Sam general Nagib je namreč potomec egiptovskega oficirja in poslušanske matere in se je rodil v Khartumu ter je torej že s tem povezan s sudanskim vprašanjem. Baje sta general Nagib in predsednik vlade Ali Maher svetovala voditeljem gibanja za sudansko neodvisnost, naj se skupaj z Egipčani zanekrat borijo le proti Angležem, odnosi med Egiptom in Sudanom pa naj bi se reševali nekoč pozneje.

